

Asia C-357/19

**Tiivistelmä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohtaan
perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä**

Jättämispäivä:

6.5.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Romania)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

6.5.2019

Valittajat:

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția
Națională Anticorupție

PM ym.

Vastapuolet:

QN ym.

Autoritatea Națională pentru Turism

Agenția Națională de Administrare Fiscală

SC Euro Box Promotion SRL

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Ylimääräinen muutoksenhaku, jossa vaaditaan kumoamaan Înalta Curte de Casație și Justiției (Romanian ylin tuomioistuin, jäljempänä ICCJ) viiden tuomarin ratkaisukokoonpanossa toimivan jaoston 5.6.2018 antama tuomio.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan nojalla pyydetään SEU 19 artiklan 1 kohdan, SEUT 325 artiklan 1 kohdan, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella

yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan ja 2 artiklan 1 kohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohdan tulkintaa. Lisäksi pyydetään tämän ennakkoratkaisupyyntöä käsittelevä nopeutetussa menettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohtaa, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan 1 kohtaa, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtaa ja 2 artiklan 1 kohtaa sekä oikeusvarmuuden periaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että yleisten lainkäyttölinjojen ulkopuolinen elin eli Curtea Constituțională a României (Romanian perustuslakituomioistuin) antaa jaostojen ratkaisukokoonpanon laillisuudesta ratkaisun, jonka nojalla on perusteltua hyväksyä tietyn ajanjakson aikana annettuja lainvoimaisia tuomioita koskeva ylimääräinen muutoksenhaku?
- 2) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että yleisten lainkäyttölinjojen ulkopuolinen elin antaa kansallisessa lainsäädännössä sitovan ratkaisun siitä, että jaoston ratkaisukokoonpano, johon kuuluu tuomari, jolla on päällikkötehtäviä, ja jota ei ole valittu satunnaisesti vaan läpinäkyvän, tiedossa olevan ja asianosaisten kesken kiistattoman, kaikkiin kyseisen jaoston käsittelemiin asioihin sovellettavan säännön perusteella, ei ole riippumaton ja puolueeton?
- 3) Onko unionin oikeuden ensisijaisuutta tulkittava siten, että sen mukaan on sallittua, että kansallinen tuomioistuin jättää soveltamatta perustuslakituomioistuimen tuomiota, joka on annettu perustuslaillista ristiriitaa koskevassa asiassa ja joka on kansallisen lainsäädännön nojalla sitova?

Unionin oikeussäännöt ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joihin viitataan

SEU 19 artiklan 1 kohta

SEUT 325 artiklan 1 kohta

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehty yleissopimus yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (jäljempänä yhteisöpetossopimus), 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta sekä 2 artiklan 1 kohta

Euroopan unionin perusoikeuskirja (jäljempänä peruskirja), 47 artiklan 2 kohta

Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 7.6.2007 tehty päätös 2007/436/EY, Euratom

Tuomio 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105; tuomio 5.12.2017, M.A.S. ja M.B., C-42/17, EU:C:2017:936; tuomio 5.6.2018, Kolev ym., C-612/15, EU:C:2018:392; tuomio 2.5.2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295; tuomio 8.9.2015, Taricco ym., C-105/14, EU:C:2015:555; tuomio 20.3.2018, Di Puma, C-596/16 ja C-597/16, EU:C:2018:192; tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117; tuomio 19.9.2006, Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587; tuomio 16.2.2017, Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126; tuomio 30.9.2001, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513; tuomio 10.7.2014, Impresa Pizzarotti, C-213/13, EU:C:2014:2067; tuomio 9.3.1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49; tuomio 22.6.2010, Melki ja Abdeli, C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Rikosprosessilaki nro 135/2010 (Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală), sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 255/2013 (Legea nr. 255/2013) ja Romanian hallituksen kiireellisellä asetuksella nro 18/2016 (Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 18/2016). Kyseisen lain 426 §:n 1 momentin d kohdassa säädetään mahdollisuudesta valittaa lainvoimaisista rikostuomioista niiden kumoamiseksi sillä perusteella, että ylemmän asteen tuomioistuimen kokoonpano ei ole lain mukainen. Lain 432 §:n 1 momentissa vahvistetaan tällaisen valituksen hyväksymisen vaikutukset ja säädetään, että valituksenalainen ratkaisu kumotaan ja valitus tutkitaan uudelleen.

ICCJ:n organisaatiosta ja hallinnollisesta toiminnasta annettu johtosääntö (Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a ICCJ), jonka ICCJ:n hallitus on antanut lain nro 304/2004 perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna ICCJ:n päätöksellä nro 3/2014 (jäljempänä organisaatiosta ja hallinnollisesta toiminnasta annettu johtosääntö).

Kyseisen johtosäännön 28 §:ssä säädetään, että ICCJ:ssä toimii viiden tuomarin jaostoja, joilla on laissa säädetty lainkäyttövalta, ja että näiden jaostojen puheenjohtajina toimivat tapauksen mukaan presidentti, varapresidentit, rikosjaoston presidentti tai dekaani.

Johtosäännön 29 §:n 1 momentissa säädetään menettelystä, jonka mukaisesti viiden tuomarin jaostojen ratkaisukokoonpanot muodostetaan rikosasioissa. Sen mukaan ICCJ:n presidentti tai hänen poissa ollessaan yksi varapresidenteistä nimittää vuosittain arvonnalla julkisessa istunnossa neljä tai tarvittaessa viisi ICCJ:n rikosjaoston tuomaria kuhunkin jaostoon.

Curtea Constituțională a României (Romanian perustuslakituomioistuin) 7.11.2018 antamassa tuomiossa nro 685 todettiin, että yhtäältä parlamentin ja toisaalta ICCJ:n välillä vallitsee perustuslaillinen oikeudellinen ristiriita, joka

johtuu siitä, että vain neljä viidestä viiden tuomarin jaostosta on nimitetty arvonnalla tuomioistuimen työjärjestyksestä annetun lain nro 304/2004 (Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară) 32 §:n vastaisesti. Perustuslakituomioistuin korosti tämän toteamuksen vaikutuksista, että kyseistä tuomiota sovelletaan myös jo ratkaistuihin asioihin, mikäli ylimääräisten muutoksenhakukeinojen käyttämisen määräajat eivät ole vielä umpeutuneet asianosaisten osalta.

Tuomioistuinten ja syyttäjien asemasta annetun lain nro 303/2004 (Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor), sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna, 99 §:n 1 momentin § kohdassa säädetään, että perustuslakituomioistuimen tuomioiden noudattamatta jättäminen merkitsee kurinpitorikkomusta.

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja pääasian oikeudenkäynnistä

- 1 ICCJ:n viiden tuomarin jaosto antoi 5.6.2018 tuomion valituksesta, joka oli tehty ICCJ:n rikosjaoston 28.3.2017 antamasta tuomiosta. Edellä mainittuun jaostoon kuuluivat rikosjaoston presidentti sekä neljä muuta organisoinnista ja hallinnollisesta toiminnasta annetussa johtosäännössä tarkoitettua arvonnalla nimettyä tuomaria. Kyseisellä lainvoimaisella tuomiolla määrättiin seuraamuksia joistakin lahjontaa, virka-aseman väärinkäyttöä ja veropetosta koskevista rikoksista.
- 2 **Lahjonnasta** todettiin lähinnä, että ministeri PM oli ajanjakson 2010–2012 aikana ottanut käyttöön mekanismin, jonka avulla hän ja häntä lähellä olleet henkilöt (UR – ministerin henkilökohtainen avustaja, VS – kansallisen investointilaitoksen johtaja, SP – ministeriön pääsihteeri, ja RO – henkilökohtainen avustaja) olivat vastaanottaneet rahasummia joidenkin yritysten edustajilta siitä, että he huolehtivat ministeriön varoista rahoitettujen ohjelmien yhteydessä suoritettujen rakennustöiden maksamisen näille yrityksille määräajassa tilanteessa, jossa varojen käyttöä oli huomattavasti supistettu ja urakkamaksut suoritettiin huomattavan myöhässä.
- 3 Tuomiossa todettiin **virka-aseman väärinkäytöstä**, että PM oli vuoden 2011 aikana tehnyt ministerinä alueellisesta kehittämisestä ja matkailusta vastaavan ministeriön osalta palvelujen hankkimisesta SC Europlus Computers SRL -nimiseltä yritykseltä sopimuksen, jonka kohteena oli Romanian matkailunedistämispalvelujen suorittaminen tapahtumissa, joita pidettiin Romanian nyrkkeilyjärjestön järjestämän kansainvälisen ammattinyrkkeilygaalan yhteydessä.
- 4 Todellisuudessa urheilutapahtuman järjesti TQ:n hallinnoima Europlus Computers SRL, joka sai mainospalveluja koskevan sopimuksen perusteella julkisista varoista 8 116 800 Romanian lein (RON) suuruisen summan mainostapahtuman järjestämisestä ja otti kaikki tapahtumasta saadut tulot itselleen.

- 5 Näin ollen todettiin, että julkisia varoja oli käytetty laissa kielletyllä tavalla ja että sopimus oli tehty julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön vastaisesti, koska hankkeen ”Romanian matkailubrändin edistäminen” yhteydessä alueellisesta toimintaohjelmasta 2007–2013 oli hankittu palveluja, jotka eivät kuuluneet unionin rahoittamien ohjelmien mukaisiin sallittujen menojen ryhmiin. Nämä seikat johtivat siihen, että unionin varoja hallinnoiva viranomainen kieltäytyi suorittamista asianomaisia summia, joten summat, jotka olisi pitänyt korvata unionin varoista, maksettiin kokonaan valtion varoista, mistä aiheutui alueellisesta kehityksestä ja matkailusta vastaavalle ministeriölle 8 116 800 RON suuruinen vahinko.
- 6 **Veropetosten** osalta todettiin, että TQ oli vähentääkseen edellä mainituista toimista saaduista tuloista valtion varoihin suoritettavia summia merkinnyt SC Europlus Computers SRL:n kirjanpitoon pöytälaatikkoyhtiön laatimia asiakirjoja, jotka osoittivat fiktiivisiä menoja, joita väitettiin aiheutuneen mainos- tai konsultointipalveluista, mistä aiheutui ensin mainittujen osalta 646 838 RON:n suuruinen vahinko, josta 388 103 RON oli arvonlisäveroa, ja jälkimmäisten osalta 90 669 RON:n suuruinen vahinko, josta 54 402 RON oli arvonlisäveroa.
- 7 Sen jälkeen kun tuomiosta oli tullut lainvoimainen, pantiin täytäntöön RO:n kolmen vuoden pituinen vankeusrangaistus ja TQ:n viiden vuoden pituinen vankeusrangaistus, mutta PM:lle langetettua kuuden vuoden vankeusrangaistusta ei voitu panna täytäntöön, koska tämä oli poistunut Romanian alueelta ja pidätettiin myöhemmin Costa Ricassa luovutettavaksi Romaniaan. Muille tuomituille henkilöille eli UR:lle, VS:lle, QN:lle ja SP:lle langetettiin ehdolliset vapausrangaistukset.
- 8 Sen jälkeen kun perustuslakituomioistuin oli antanut 7.11.2018 tuomion, valittajat vaativat ylimääräisessä muutoksenhaussa 5.6.2018 annetun ICCJ:n tuomion kumoamista ja valitusten tutkimista uudelleen. Valittajien esittämät vaatimukset otettiin tutkittaviksi ja ne yhdistettiin käsiteltäviksi yhdessä. Samaan aikaan vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa lykättiin siihen saakka, kunnes ylimääräiseen muutoksenhakuun liittynyt kumoamisvaatimus ratkaistaisiin RO:n, TQ:n ja PM:n osalta, ja viimeksi mainitut vapautettiin.
- 9 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on nyt käsiteltävässä asiassa ratkaistava, ovatko esitetyt perusteet perusteltuja, ja määrättävä joko ylimääräisen muutoksenhaun hylkäämisestä, jolloin valituksenalainen tuomio pysytettäisiin, tai valituksen hyväksymisestä, jolloin langettava tuomio kumottaisiin ja valitukset tutkittaisiin uudelleen.

Pääasian oikeudenkäynnin osapuolten olennaiset lausumat

- 10 Asianosaiset ovat Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiția (ylimmän tuomioistuimen syyttäjä, Romania) lukuun ottamatta väittäneet, ettei unionin oikeus ole sovellettavissa nyt käsiteltävään asiaan. Kun otetaan huomioon asian kohde sekä perustuslakituomioistuimen tuomioiden sitovuus, mitä ei voida

poissulkea Euroopan unionin tuomioistuimen tuomion perusteella, nyt käsiteltävään asiaan sovelletaan siis niiden mielestä yksinomaan kansallisia oikeussääntöjä.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

- 11 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksillään lähinnä, ovatko säännökset, joiden tulkintaa pyydetään, ja oikeusvarmuuden periaate perusoikeuskirjan valossa, kun otetaan huomioon vakavista petoksista määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten tehokkuuden periaate, esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin soveltaa tuomiota, jonka on antanut lainkäyttölinjojen ulkopuolinen elin, joka antaa ratkaisun ylimääräisen muutoksenhaun perusteltavuudesta, ja jossa velvoitetaan kumoamaan ennen tämän tuomion antamista lainvoimaisiksi tulleet tuomiot ja kyseenalaistetaan alun perin esitetty syyte ottamalla valitus uudelleen käsiteltäväksi.
- 12 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on esimerkiksi vahvistettu, että SEUT 325 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jäsenvaltiot suojaamaan unionin taloudellisia etuja petoksilta ja muulta laittomalta toiminnalta toimenpiteillä, joilla on ennaltaehkäisevä vaikutus ja jotka ovat tehokkaita, ja koska unionin omiin varoihin kuuluvat päätöksen 2007/436 2 artiklan 1 kohdan mukaan muun muassa tulot, jotka kertyvät arvonlisäveron soveltamisesta, arvonlisäverotulojen kantaminen sovellettavan unionin oikeuden mukaisesti ja vastaavien arvonlisäveroon perustuvien omien varojen tulouttaminen unionin talousarvioon liittyvät suoraan toisiinsa, koska kaikista puutteista arvonlisäverotulojen kantamisessa aiheutuu mahdollisesti arvonlisäveroon perustuvien omien varojen määrän väheneminen (tuomio Åkerberg Fransson).
- 13 Se on lisäksi todennut, että vaikka seuraamukset, joita jäsenvaltiot ottavat käyttöön yhdenmukaistettujen arvonlisäverosääntöjen rikkomisen torjumiseksi, kuuluvat jäsenvaltioiden menettelylliseen ja institutionaaliseen itsemääräämisoikeuteen, tätä oikeutta rajoittavat kuitenkin suhteellisuusperiaatteen lisäksi yhtäältä vastaavuusperiaate, jonka soveltamisesta ei ole kyse nyt käsiteltävässä asiassa, ja tehokkuusperiaate, joka edellyttää, että seuraamusten on oltava tehokkaita ja varoittavia (tuomio Scialdone ja tuomio Taricco ym.).
- 14 Unionin tuomioistuin on todennut, että on ensisijaisesti kansallisen lainsäätäjän tehtävänä toteuttaa tarvittavat toimenpiteet. Viimeksi mainittu on tarvittaessa velvollinen muuttamaan omaa lainsäädäntöään ja takaamaan, että prosessuaalinen järjestelmä, jota sovelletaan seuraamusten määräämiseen rikoksista, joilla loukataan unionin taloudellisia etuja, ei ominaisuuksiensa vuoksi sisällä sellaista järjestelmäriskiä, että tällaisia rikoksia tarkoittavat teot jäisivät seuraamuksitta, ja että sillä varmistetaan vastaajien perusoikeuksien suoja.

- 15 Unionin tuomioistuin on todennut, että kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on panna SEUT 325 artiklan 1 kohdasta johtuvat velvoitteet täysimääräisesti täytäntöön ja jättää soveltamatta kansallisia oikeussääntöjä, jotka estävät vakaviin arvonlisäverorikoksiin liittyvissä oikeudenkäynneissä tehokkaiden ja varoittavien seuraamusten soveltamisen unionin taloudellisia etuja loukkaavien petosten estämiseksi.
- 16 Velvollisuus taata unionin varojen tehokas perintä ei kuitenkaan vapauta kansallisia tuomioistuimia veloitteesta noudattaa perusoikeuskirjassa ja unionin oikeuden yleisissä oikeusperiaatteissa taattuja perusoikeuksia, koska rikosoikeudenkäynnit, joita pannaan vireille arvonlisäverorikosten yhteydessä, merkitsevät unionin oikeuden soveltamista perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Rikosten yhteydessä näitä oikeuksia on kunnioitettava paitsi rikosoikeudenkäyntien yhteydessä myös tutkintavaiheessa siitä hetkestä lähtien, kun henkilö on syytteen kohteena (tuomio M.A.S. ja M.B., tuomio Kolev ym. ja tuomio Di Puma ja Zecca).
- 17 Muistutettuaan siitä, että SEU 2 artiklassa vahvistettu oikeusvaltion arvo konkretisoituu SEU 19 artiklassa ja että unionin oikeusjärestyksessä tuomioistuinvalvonnan varmistavat paitsi unionin tuomioistuin myös jäsenvaltioiden tuomioistuimet, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että yksityisille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaate, johon SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa viitataan, on jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuva unionin oikeuden yleinen periaate, joka on vahvistettu perusoikeuskirjan 47 artiklassa.
- 18 Jokaisen jäsenvaltion on varmistettava, että elimet, jotka kuuluvat unionin oikeuden mukaisina ”tuomioistuimina” sen oikeussuojakeinojen järjestelmään, täyttävät unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla tehokkaan oikeussuojan vaatimukset, koska kyseisen elimen riippumattomuuden säilyminen on ensiarvoisen tärkeää.
- 19 Tuomioistuimen toiminnalle ominaisen riippumattomuuden varmistaminen on välttämätöntä paitsi unionin tasolla unionin tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen julkisiasiamiesten osalta myös jäsenvaltioiden tasolla kansallisten tuomioistuinten osalta (Associação Sintical dos Juízes Portugueses).
- 20 Riippumattomuuden käsite edellyttää erityisesti, että asianomainen elin käyttää omia lainkäyttövaltaansa täysin itsenäisesti olematta missään hierarkkisessa tai alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta ja että sitä siten suojellaan ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa tuomioistuimen jäsenten riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän päätöksiinsä (tuomio Wilson ja tuomio Margarit Panicello).
- 21 Unionin tuomioistuin on vakiintuneesti korostanut tuomioistuinratkaisujen lainvoimaisuuden periaatteen merkitystä (tuomio Köbler). Tästä syystä on selvennetty, että unionin oikeudessa ei edellytetä tuomioistuimen muuttavan lainvoimaista ratkaisuaan edes ottaakseen huomioon unionin oikeuden asian

kannalta merkityksellisen säännöksen tulkinnan, jonka unionin tuomioistuin on vahvistanut kyseisen lainvoimaiseksi tulleen ratkaisun antamisen jälkeen (tuomio *Impresa Pizzarotti*).

- 22 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen merkityksellisinä pitämiä säännöksiä tulkitsevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa sekä asian kohteen ja asiaa koskevien tosiseikkojen perusteella **ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen** annettavassa vastauksessa on välttämättä selvennettävä, koskevatko SEUT 325 artiklan 1 kohdassa sekä yhteisöpetossopimuksen 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut jäsenvaltioiden velvoitteet myös jo määrättyjen rikosseuraamusten täytäntöönpanoa.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää hyödyllisenä SEUT 325 artiklan 1 kohtaan sisältyvän lauseen ”unionin taloudellisia etuja – – muulta laittomalta toiminnalta” tulkintaa sen tutkimiseksi, onko mahdollista sisällyttää tähän lauseeseen tosiasiallinen ja varsinainen lahjonta sekä petos, joka on tehty julkisten hankintojen yhteydessä, erityisesti silloin, jos päämääränä oli saada petoksen avulla unionin varoista summia, vaikka viimeksi mainittuja summia ei tosiasiallisesti olisi saatu mutta tällaiset teot merkitsevät erityisen vakavaa uhkaa unionin taloudellisille eduille.
- 24 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa ja lisäksi myös sen merkityksen perusteella, joka laillisuusperiaatteella on sekä unionin oikeusjärjestyksessä että kansallisella tasolla ja jonka perusteella lain on oltava ennakoitavissa ja selvää eikä sitä saa soveltaa taannehtivasti, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää **toisella ennakkoratkaisukysymyksellään** unionin tuomioistuinta selventämään, onko perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun käsitteen lailla perustettu merkitys esteenä tulkinnalle, jonka perustuslakituomioistuin on antanut tuomioistuimen kokoonpanon lainvastaisuudesta.
- 25 Tulkinta on tarpeen, jotta tuomioistuin kykenee vahvistamaan, onko ylimääräisen muutoksenhaun perustana olevan ratkaisun sovellettavuuden poissulkemiselle olemassa estettä.
- 26 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on siis selvennetty, että kun toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten on päätettävä jättää soveltamatta rikosoikeuden aineellisia säännöksiä, niiden on huolehdittava siitä, että rikoksesta syytettyjen henkilöiden perusoikeuksia kunnioitetaan (tuomio *Taricco* ym.), ja niiden on saatava vapaasti soveltaa perusoikeuksien suojaa koskevia kansallisia standardeja sillä edellytyksellä, ettei tämä soveltaminen vaaranna perusoikeuskirjassa, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, vahvistettua suojan tasoa eikä unionin oikeuden ensisijaisuutta, yhtenäisyyttä ja tehokkuutta (tuomio *Åkerberg Fransson* ja tuomio *M.A.S. ja M.B.*).

- 27 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyytää lopuksi **kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään** unionin tuomioistuinta selventämään, onko tarpeen jättää soveltamatta perustuslakituomioistuimen tuomiota, jotta taataan unionin oikeuden täysi vaikutus tilanteessa, jossa sen soveltaminen on tuomioistuimelle välttämätöntä ja sen rikkominen merkitsee kurinpitorikkomusta.
- 28 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu, että kansallinen tuomioistuin on velvollinen takaamaan unionin oikeuden täysimääräisen soveltamisen ja jättämään omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä ja että mikään kansallisen oikeusjärjestyksen säännös, lainsäädäntöön perustuva, hallinnon tai tuomioistuimen käytäntö, jolla evätään toimivaltaiselta tuomioistuimelta tämä etuoikeus, ei sovi yhteen unionin oikeuden luonteeseenkaan liittyvien vaatimusten kanssa (tuomio Simmenthal ja tuomio Melki ja Abdeli).
- 29 Unionin tuomioistuimen tulkinta on tarpeen sen selventämiseksi, kuuluuko yleisten lainkäyttölinjojen ulkopuolisen elimen eli perustuslakituomioistuimen, jolla on yksinomainen toimivalta ratkaista perustuslakia koskevia riitakysymyksiä ja jonka määräykset ovat velvoittavia *erga omnes*, antama tuomio sellaisten ratkaisujen ryhmään, joita voidaan jättää soveltamatta tai jotka on jätettävä soveltamatta, jotta taataan unionin oikeussääntöjen täysi tehokkuus erityisesti tapauksessa, jossa on olemassa kansallinen oikeussääntö, jossa sallitaan tuomioistuimen kurinpitoseuraamus, jos viimeksi mainittu ei ota ratkaisua huomioon.
- 30 Tällainen selvennys on tarpeen, koska mikäli vastausta ei saada, on olemassa vakava riski siitä, että tuomiota ei kahteen ensimmäiseen kysymykseen saatavasta vastauksesta riippumatta voida soveltaa kansallisessa lainsäädännössä.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin kiinnittää unionin tuomioistuimen huomion tulkintaan, jonka mukaan on perusteltua laajentaa sidos unionin oikeuteen koskemaan myös asioita, joissa sovelletaan yksinomaan kansallista lainsäädäntöä, jos tuomioistuimen, mukaan lukien perustuslakituomioistuin, ratkaisujen vaikutukset vaarantavat tuomioistuinten riippumattomuuden periaatteen, kun otetaan huomioon tämän periaatteen tärkeys.

Kansallisen tuomioistuimen näkemys

- 32 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä unionin oikeus estää perustuslakituomioistuimen tuomion soveltamisen, jos sen vaikutuksesta kumotaan viiden tuomarin jaoston antamia lainvoimaisia tuomioita ja viedään seuraamuksilta tehokkuus ja varoittavuus useissa vakavissa petostapauksissa, sillä tällä loukataan unionin taloudellisia etuja ja luodaan yhtäältä eräänlainen seuraamuksettomuuden tila ja aiheutetaan toisaalta järjestelmäriski siitä, että seuraamukset jäävät määräämättä vanhentumisen vuoksi, koska menettelyt ovat monimutkaisia ja kestävät pitkään, kunnes uudelleen käsittelyn jälkeen annetaan lopullinen tuomio.

- 33 Lisäksi tuomioistuinten riippumattomuuden periaate ja oikeussuhteiden varmuuden periaate estävät sen, että aiheutuu sitovia vaikutuksia sellaisia tuomioita vastaan, joista on jo tullut lainvoimaisia perustuslakituomioistuimen tuomion antamispäivään mennessä, ellei ole olemassa vakavia perusteita, joiden vuoksi on kyseenalaista, onko oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaa oikeutta kunnioitettu kyseisissä asioissa.
- 34 Näin ollen ICCJ:n johdon esittämä tulkinta, joka on otettu organisoinnista ja hallinnollisesta toiminnasta annettuun johtosääntöön ja joka on hyväksytty kiistattomasti ja yksimielisesti oikeuskäytännössä, ei ole järkevä peruste tällaisten vaikutusten perustelemiseksi.
- 35 Lisäksi päätös saattaa ICCJ:tä koskeva asia perustuslakituomioistuimen käsiteltäväksi, minkä seurauksena on annettu tuomio 7.11.2018, on mainittu yhteistyö- ja seurantamekanismin puitteissa saavutetusta edistyksestä Romaniassa annetussa komission kertomuksessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhtenä toimista, joita toteutetaan keskeisiä tuomioistuinta vastaan ja joilla ”on selkeä vaikutus oikeuslaitoksen riippumattomuuteen”.
- 36 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä unionin oikeus on esteenä tuomioistuimen, mukaan lukien perustuslakituomioistuin, ratkaisun vaikutusten sitovuudelle, kun sillä poissuljetaan kansallisen tuomioistuimen toimivalta arvioida ensisijaisuuden periaatteen sovellettavuutta.
- 37 Nopeutetun menettelyn soveltaminen nyt käsiteltävään asiaan on perusteltavissa sekä oikeudenkäynnissä tuomittujen henkilöiden oikeudellisen tilanteen pikaisella selvittämisellä että sillä, että ajan kuluminen vaarantaa paitsi mahdollisen täytäntöönpanon tosiasialliset mahdollisuudet, kun otetaan huomioon, että yksi tuomitusta ei ole Romanian alueella, myös vahingonkorvausten saamisen.